

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

→*←

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager C. czégnél

→*←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
üggyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Műszaki feladatok.

A nemrég előterjesztett beruházási törvényjavaslat a megoldandó műszaki feladatok egész halmazát tárja a nemzet elé s erre bizony már valóban égető szükség is volt. Szinte azt kellett már feltételeznünk, hogy a nagyobb szerű műszaki alkotások kora hazánkban lejárt. Ámbár nagy kérdés, hogy egyáltalán volt e ilyen korszak? Az kétségtelen, hogy majd egy évtized óta vesztelgel gazdasági életünk, dacára annak hogy számtalan alkotás vár megteremtőjére. Másrészt nem vonható kétségbe, hogy már eddig is igen szép műszaki feladatokat valósítottunk meg. Ilyen többek között vasuti hálózatunk, melynek fővonalai már nagyrészt készen vannak. A beruházási törvényjavaslat most ezeket meg inkább tökéletesíti. Egyik-másikat az ország határig építteti ki, s lehetővé tesz ezeken kívül régen várt, de a rengeteg költség miatt mindig elhalasztott — áthidalásokat.

A mi a mellékvonalak és helyi érdekű vasutakat illeti, ezeknél rendkívüli hanyatlás állott be, s valószínű, hogy addig föl nem lendül az építés, amíg országosan megállapított egységes terv és új helyi érdekű vasuti törvény alapján nem indulhat meg a munkálkodás.

Ha tehát vasuti ügyekben — amelyekben pedig jelentékeny előrehaladást tettünk — még mindig akad tennivalónk, mennyivel inkább áll ez akkor ha vízügyeink — folyók szabályozása, csatornázás, földöntözés, lecsapolás, stb. — állapotát vesszük szemügyre.

Akárhogyan nézzük is, kénytelennek vagyunk konstatálni, hogy az az óriási pénz-

összeg és munkaerő, amit szabályozásra és ármentesítésre költ évtizedek óta az ország, csak nem akarja meghozni kamatait. Az eredmény aránytalanul csekély, a hátralevő feladatok száma pedig óriási. Az érdekelték figyelme így méltán fordulhat e kérdés felé, annál is inkább, mert sok körülmény arra enged következtetni, hogy a szabályozási munkákat nem helyes irányban vezetik. Eből magyarázható sok esetben az az ellenszenv, amivel a parasztság a töltéscsinálókat fogadta.

Igy pl. némely folyónak óriási mértékű eliszapodását joggal mondhatják a helytelen szabályozás következményének. Ez az iszap alapjában véve arra való lenne, hogy a termőföldre rakodják le, s így termékenyítse meg azt a víz eltakarodása után. Látjuk, hogy legtöbbször nem ez következik be, hanem az történik, hogy a kiáradt folyó egész vidékeket pusztít el, mérhetetlen kárt okozván ingó — és ingatlan vagyonban egyaránt.

Ha azonban a szabályozással a csatornázás mindig kapcsolatos lenne, akkor a folytonos iszaplerakás és termékenyítés inkább el lenne érhető.

Különbö egy nagyon érdekes jelenségre utalhatunk ezzel kapcsolatban. Francia mérnökök ugyanis most azt az új rendszert ajánlják, hogy szabályozásoknál, a folyók eredetéhez, vízgyűjtőjéhez kell visszatérnünk. Szerintük a nagy esőzésekkor összegyűlő vizeket nem szabad beereszteni a folyókba, hanem óriási medencékbe, tavakba kell azokat felfogni, ahonnan apadás idején potolható a vízszükséglet.

Folyóink rendezetlen állapotát különben nagyban elősegítette az országszerte divott

erdő-rabló gazdaság. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy erdőterületről csak egy harmada folyik le azon vízmennyiségnek, a mely ugyanolyan körülmények között kopár területről lefolyik. Ez a harmadrész is sokkal lassabban jutt le, tehát sokkal kevésbé okozhat áradást vagyis árvízveszedelemt.

Ugyanígy vagyunk a lecsapolás kérdésével is. Az ecsedi lóp már a mezőgazdasági kultúra szolgálatába van hajtva, de mikor kerül sor a Fertőtóra? Folyóink partjain végesvéig szinte várva — várják az okos és jószabályozási munkákat, melyek a fenyegetett vidékeket az évről — évré ismétlődő árvíz-veszélyektől mentenék meg.

A hajózásnak szintén életkérdése a víz-ügyek czéltudatos kezelése. Dacára gazdag vízállományuknak, nálunk meglehetősen sanyaru viszonyok között van a közlekedés ügy ezen ágazata. Az egész világ vetélkedve igyekszik felhasználni a természetes közlekedési utakat, csak mi hanyagoljuk el. Látjuk, hogy a beruházási törvényjavaslatból kimaradt a Duna — Tisza csatorna nagyfotosságu terve, holott az előtanulmányok már évek óta folynak, s a jelenlegi miniszter is hive volt ezen tervnek.

Műszaki alkotásokra tehát bőven kínálkozik tér, az a lényeges, hogy ezzel arányban meglegyen a vállalkozási szellem is. A polgárság azonban szegény, tessék az államnak jó példával előljárni.

A jelzalogkölcsonokról.

Gazdasági életünkben kétség kívül nagy szerepet játszik a mezőgazdasági hitel. Az a körülmény, hogy mezei termelésünk intenzívebb fejlesztése a földbirtokos osztályt újabb és újabb investíciók

TÁRCA.

Japán.

Bölcsönk, a távol Ázsia
Régi setébe elborult,
Onnét szellem igézete
Hozzánk már régen átvonult.

Mert millióknak láncá sir,
Lélek- és testben megtörött,
A gondolat halálra szállt,
Ember állattá vetkőzött.

Ki gyűjtja fel a fény sugar
Setét, siró, vad éjszakán,
Hogy újra fényderűt vessen
Setét rabszolga homlokán?

Ki ad vigaszt, üditi fel
A föld hanyatlott édenét,
Mely ezred évek kinjain
Nyomorban látja gyermekét?

Japán, keletnek csillaga,
Te éjeken világvető,
Meghajlok im nemtőd előtt
Homályból szálló napkelő!

Tűzet ragadni eljövél,
Tőlünk merészül vitted el,
Vele emelni csüggedőt,
Földön kuszó keservivel.

És hősi leglobogtatod
A fénynek felszított tűzét,
Vigasztalásod elűzi
Milliók vészének éjjelét.

Az Ó-világnak Nemtőjét
Látom, csodálva szellemed,
Az ősz hazában fényt vetél,
Oszlatni tenger-éjeket.

Ritter.

A Japáni népnevelés.

A mióta Ito márki, Japán Bismarckja vezeti a Felkelő nap országának államügyeit, azóta a kis szigetország nagyhatalommá lett. Ezt pedig csak is a népnevelésnek köszönheti. Sehol hazafiasabb erkölcsösebb és a mellett modernebb iskolai rendszert nem találunk. A gyermek már 10 éves korában igazi hazafi, felfogja ennek érzelmét és oly edzett, hogy, képes a fegyverforgatásra.

A japán népiskolába öt éves korában iratják a gyermeket. Az elemi iskolának öt osztálya van. Az elsőben írni és olvasni tanul japán nyelven. A másodikban a japán földrajzot és a számtant tanulják. A negyedikben a japán történelem jön a már megnevezett tantárgyakhoz, az ötödik osztályban rövid foglalatú természettant és világtörténelmet oktatnak. Minden oktatás gyakorlati alapon történik. A legfőbb gondját a tanítónak azonban a gyermek testi nevelése képezi. Ezért a tanítót, oklevele elnyerése előtt, az egészségtanból különlegesen megvizsgáltatják. Az egészségügyi tanítói vizsga oly szigorú, hogy a jelentkezők 40%-a rendszerint újabb vizsgára utasítottatik. Japánban a tanító ugyszólván felelős a gyermek egészségéért. Reggel első dolga a gondjaira bizott gyermekeket megvizsgálni s a mely gyermeket betegnek találja, azt hivatalosan hazaküldi, a betegségről jelentést tesz a hatóságoknak, a mely ingyen gyógykezelést minden népiskolába járó gyermeket.

A rendes tárgyakon kívül a nap felerészében fafaragással, agyagmintázással, mázolással s főleg tornázással foglalkoztatja a tanító a növendékeit. A nádpálcza, a mely nálunk még nemrégiben jelenté-

keny szerepet játszott népnevelésünkben, Japánban ismeretlen pedagógiai szer. Jellemző erre nézve egy japán tanító nyilatkozata:

— Mi szabad emberekké akarjuk nevelni gyermekeinket. Ha pedig verjük őket, akkor rabszolgaságra szoktatjuk valamennyit.

De a japán tanító nagyobb ambícióval is teljesítheti kötelességét, mert nagy tiszteletnek örvend s jövedelmei búsasak. A japán állami hivatalnokok közül a tanítók részesülnek a legjobb díjazásban. Természetben csak lakást kapnak s kezdő fizetésük, körülbelül 1440 yen a mely ami pénzünk szerint, 6—8 ezer koronára növekedhet fel. . . A japán tanító csak egyszer szolgál a katonaságnál és pedig oklevele elnyerése után 6 hónapig. Azután nem köteles bevonulni, sőt az állam nem is engedi meg tanítóinak, hogy a harcztérre mehessenek. A szünidőt arra használják fel, hogy megtakarított pénzükön és állami segélylyel Amerikába utaznak, hol tanulmányoznak s erről jelentést tesznek felettes hatóságoknak.

Érdekes, hogy a japán tanító egyszersmind bírja is a gyermeknek 15 éves koráig s függetlenségére jellemző az, hogy a japán tanító a szeszes ital és dohány élvezetét állásán alul valónak tartja. Ha pedig valamely szülő kérdezősködni jön gyermeke felől, a tanító az egész osztály előtt kérdezi a szülőt és minden fül hallatára felel. Négyszemközt japán tanítóval beszélni nem lehet. Így aztán érthető, hogy a jelen japán nemzedék felülmúlja az orosz nemzedéket. Japánt, mint valaha Németországot, tanítói tették nagygyá és hatalmassá.

Nagy Béla.

fedezése czéljából kölcsönök felvételére kényszeríti, igen gyakran juttatja a birtokost abba a ferde helyzetbe, hogy drága kamatozású hitelt vesz igénybe és nem ritkán alig képes kölcsöne után a kamatokat fizetni.

Mint elszomorító tény kell konstataálnunk, hogy a magyar földbirtokot mintegy 600 millió kor. olyan tartozás terheli, mely 7-8% kamattal van bekebelezve; de hát figyelembe vesszük, hogy a kisebb intézetek mennyi irás és váltóilletékeket számitanak fel az adós terhére, úgy a kamat meghaladja a 12%-ot is. A földbirtoknak ilyen súlyos megterhelése kiszámíthatatlan veszélyt rejt magában különösen a kisbirtokosra nézve, mert éppen a kisbirtokos követi el azt a megbocsájtathatlan hibát, hogy kölcsöneit drága forrásból szerzi be.

A magyar földbirtok a magas kamatu kölcsönt nem bírja el és innen van, hogy a legtöbb birtok 70-80%-ig van megterhelve. E megdöbbentő tényközléséből kitéjük, hogy a 100 holdas birtokos tulajdonképpen csak 20-30 holdat nevezhet magának, a többi a hitelező és csak arra dolgozik egész életén át, hogy a kamatokat fizethesse.

Megbocsájtathatlan mulasztást követ el tehát a birtokos, ha nem igyekszik kölcsön szükségletét olcsó forrásból beszerezni és mi is mulasztást követnénk el, ha nem figyelmeztetnénk birtokosainkat erre a körülményre, Hirlapiról kötelességünknek tartjuk, hogy minden tőlünk telhető módon és minden alkalommal jól tanácsadói legyünk gazdaközönségünknek és ezáltal is örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy olyan kölcsön módozatot ajánljunk, mely lehetővé tegye, hogy a jövő nemzedék már tehermentes birtokon osztozkodhassék. E kölcsön módozat életbiztosítással kapcsolatos jelzőkölcsön és a kölcsönvevő halála után a biztosított összeggel nyer kiegyenlítést a tartozás és az örökösök tehermentesen öröklék a birtokot.

Ez a jelzőkölcsön kétség kívül nagy mértékben fogja érdekelni nagyobb földbirtokosainkat is, de különösen szolgálja kívánja népünknek zömét, a kisbirtokosokat, kik csak tulsúlyos kamattal mellett képesek kölcsönhöz jutni és törleszteni egyáltalán nem képesek és az e fajta tartozás apáról fiúra, sőt unokára is öröklül marad.

Ez a körülmény megmérhetetlen anyagi bajoknak volt már a kuforrása, mert a tapasztalat igazolja, hogy az örökös a teherrel öröklött birtokon csak ritka esetben képes boldogulni is ha egy-két rosz esztendő éri, tönkre megy és a birtok gazdát cseréli.

Minden családapa tehát, a ki gyermekei sorsát szívén viseli és akarja, hogy az ő vagyona a gyermekei közötti osztály után se kerüljön árverés alá, hanem alapsít képezzék gyermekei további boldogulásának, jól teszi, ha életbiztosítással kapcsolatos kölcsönt vesz igénybe, mert az olyan kölcsön, hogy az évente fizetendő összeggel már maga a tőke és törlesztődik, s így az adósság is évről-évre kisebb lesz, de még a törlesztetlen maradék is csak addig terheli a birtokot, míg a kölcsönvevő birtokos életben van.

A kisbirtokosnak ez idő szerint alig van olyan bekebelezett adóssága, melyik után 8-10 százaléknál kisebb kamatot fizetne. De ehhez a kamathoz hozzájönnek még az „írás díj“ „kezelési díj“ „váltó ki-töltés“ és Isten tudja még hányféle czimen szedett mellékes fizetni való; van a váltónak minden 1/4 évben való megújításával járó utazási és egyéb költségek, váltó bélyeg s több e félek. Ha mind ezt összeszámolja a gazda, be kell látnia, hogy így okvetlenül a tönk szélére jut.

Bátran el lehet tehát mondani, hogy azt az óriási kedvezményt, hogy az évenkénti fizetés a tőkét is apasztja és ha a kölcsönvevő az első részlet fizetése után bármikor meghalna, örökösei tehermentesen öröklék és a birtokból is visszakapják azt a mi a tőkéből már letörlesztetett, ami nagy előny!

De felette ajánlatossá teszi ezt a kölcsönt a gazdaközönségre az is, hogy a kölcsönt az intézet nem mondhatja fel, ellenben az adósnak meg van az a joga, hogy bármikor felmondhat és a kölcsönt részben visszafizetheti.

Nagyon jól teszi tehát mindenki, a kinek már tartozása van, ha azt jelzőkölcsönre kölcsönre változtatja át.

Krónika.

Pancsovai levél.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A kicsiben komikumot kereső lelkek üdülőhelyéről, Pancsováról zeng énekem.

1. Van öt nyilvános órák; mindegyik más-képen jár. Csoda-e hát, hogy nem tudjuk sohasem a városban, hányat ütött az óra? — Eszembe jut az anekdóta Rudolf hóbertjairól, ki Prágában hasztalan fáradt hogy órai egy időben üssék a delet. Mondá tehát: „Hogyan egyeztessem össze alattvalóim elméjét, ha óráimat sem tudom összhangba hozni? — Nem gondolja, Szerkesztő Úr, hogyha nekünk is volna érkezésünk órákat igazgatni, nem filozofálnánk-e Rudolf módjára a felső-városi tornyok tetején?”

2. Magyar kir. dohánytözsde: ilyen is van Pancsován. Azután hirdeti: az augsburgi és linczi gyujtónak nincsen párja. Ne mondja, kérem?!

Azonbau vigasztalódjunk: van m. kir. dohányárulda (a la „fonoda“) a — Knicsaninhoz. (Honi soit

qui mal y pense.) Azután még mi vagyunk sovíniszták? Avagy talán azt akarjuk hirdetni, hogy Knicsanin tervei „füstbe“ mentek?

3. Szt. László megverte a pogány kúnokat, s e tettét kötbla hirdeti a törvényszéki épületen. Falragaszok fölött helyezték el, talán hogy a sarkonállók így tételesenek figyelmessé rá. Csak a sarki rendőr nem látja, hogy hogyan ragasztanak lassan-lassan cirkuszi hirdetések a kötbla alsó részére?

„Hunniának szent királya,“ mikor süjt már kezded egyszer a modern pogányok közé.

Tisztelettel

Z n.

H I R E K.

Igazgatótanácsi ülés. A „Gromon Dezső magy. ny. terjesztő egyesület“ igazgatótanácsa jul. 8-án alakuló ülést tartott Dózsza Imre igazgató elnökele alatt. Megválasztott Szabó János jegyzőnek, Geeser Béla ellenőrnek és Feymann Gyula ügyésznek. Az egylet „Milleniumi ösztöndíját“ Róth Jenő, a pancsovai főgymnázium VII. osztályát jeles eredményel végzett tanulója nyerte el. Az egyletnek a délmagyarországi közművelődési egyletbe való beolvadását illetőleg, hosszabb élénk vita után az úgy, tanulmányozás czéljából egy szűkebb bizottságnak adott ki.

Pancsovai kiállítás. A kiállítási nagybizottság július 7-én d. e. 10 órakor tartott ülést Mattonovich Adolf kir. tanácsos, polgármester elnökele alatt. A gyéren látogatott ülésen felolvasták a kereskedelmi és földmívelési miniszternek az államsegély tárgyában érkezett leiratait, melyek a költségvetés újbóli összeállítását és felterjesztését kívánják. Ez alapon Pavlovits György főmérnök, kiállítási igazgató előterjesztette a költségvetést, mely hosszabb vitát keltett. A 66.7000 korona szükséglettel szemben 36700 kor. bevétel vétetett számításba; a mutatkozó 33000 korona hiány fedezésére újból államsegélyt illetve a városi szubvenció felemelését kéri a bizottság. A kiállítási igazgató indítványára aztán még több gyakorlati módosítás eszközöltetett a szabályzatban.

Szabadságon. Lestýánszky János városunk főkapitánya holnap kezdi meg szabadságát és családjával együtt Herkulesfürdőbe utazik.

Házasság. Karakasevics Milivoj, a szabályi takarékos és előlegegyeletnek könyvelője, július hó 14-én esküszik örök hűséget Gergelyi Ilona kisasszonynak, Gergelyi László városi adótitst szeretetre méltó szép leányának. Gratulálunk.

Vasúti igazgatóságunk figyelmébe. Sok panasz hangzott el már városunkban a podgyász és darab áruk helytelen irányítása miatt, különösen akkor, mikor vasuti állomásaink elnevezése még a régi volt. A bajok orvoslása czéljából neveztek el másképpen a vasuti állomásokat. Így kapta a temesparti állomás „Pancsova“ a torontáli állomás pedig a „Pancsova-Jozsefváros“ feliratot. De a baj, a podgyász és darab áruk helytelen irányítása még most is napi rendben van, annyiban t. i. hogy a „Pancsova“ állomásra feladott áruk a „Pancsova-Jozsefváros“ állomásra dirigáltak. Sőt újabb időben egész kocsiakománnyok is — mondjuk tévesen irányítottak az által, hogy a helyesen Pancsova állomásra kiállított szállítólevél, minden valószínűség szerint útközben Pancsova-Jozsefvárosra lett kiigazítva. Hogy ilyen eljárás a felekre nézve mennyi boszorkodással és költséggel jár, azt könnyen elképzelhető, ha figyelembe vesszük a két állomás fekvését. De hogy ez az eljárás a pancsova-petrovoszellői h. é. vasúttársaság anyagi érdekét is nagyon közelről érinti, azt nevezett vasúttársaság igazgatósága, jobban mondva városunk törvényhatósági bizottsága is bizonyára belátja, miért is kiváló figyelmébe ajánljuk a szomorú tényeket.

Hangverseny kilátásban. Fülöp testvérek, Barna Ilona, a budapesti gyermek színház soubrette énekesnőjének közreműködése mellett a hét folyamán városunkban opera, operette, monolog és hegedű hangversenyt fognak rendezni. Fülöp Alfred zenetanár és Fülöp Róza a craiovai n. színház tagja számos helyen kiváló sikerrel hangversenyeztek és így előre láthatólag szép művészeti élvezetben lesz részünk.

Pancsovai országos vásár. A pancsovai nyári országos vásár július hó 14-étől bezárólag 17-ik tart. Július 13-án a sátrak már felépíthetők valamint az állatfelhajtás — kivéve a sertéseket — is megtörténhetik.

Leforrázott kis leány. Hedrich Mihály felső-városi borbély 2 éves kis leánya tegnap délelőtt egy forró vizzel telt edénybe beleesett és teljesen leforrázta magát. A szerencsétlen gyermek sérülései életveszélyesek.

A cséplőgép tulajdonosok figyelmébe. A belügy-miniszter újabb rendeletben szigorúan meghagyta a hatóságoknak, hogy a cséplési idény beálltával szigorúan őrizzék ellen, hogy balesetek esetében az első segély nyújtására szükséges mentőszekrények, megfelelően felszerelve minden cséplőgépnel meg legyenek.

Talált tárgyak. Egy csinos fekete pénzszény (kevés pénzzel) és egy fekete kötény találatot és a rendőrségnél átvehető.

Megszűnt állatbetegségek. Franzfelden a sertés-vész, Szeferkerben pedig a lépfene megszűnt.

Minék siessünk. A múlt héten egy helybeli vendéglőben (lehetett előtte vagy kerthelyiségében is) hajnali pirkadásig mulatott egy társaság. A tápéi tulajdosok már jó magasra tolták fel a napot, — egy ma-

gyar közmondás szerint, — de a társaság még mindig nem kívánczolt haza menni. „Gyere már haza!“ — szölt az egyik, jól irányzott döfésekkel biztatva a barátját. A felszólításnak azonban semmi ténybeli fogantatja nem volt, csak egy hirtelen kipattant hajnali filozófia válaszlát a hazahívásra. Az egyik pezsgő mámorban mosolygó szalmaözvegy ugyanis a következőket mondta: „A statisztika szerint az emberek kilenczvenkilencz százaléka otthon hal meg. Minek siessünk a biztos halálba.“

Részlettörlesztés. Az adósság inkasszálsának nem mindennapi módját eszelte ki egy leleményes atyafi. Ő kelme a sekrestyével kártyázott és hat krajcárt el is nyert tőle, mely összeggel a sekrestyés adós maradt. A rákövetkező vasárnap, mikor az egyházfi a templomban a gyűjtőperselylyel odaállt a nyertes matador elé, ez nem dobott belé semmit, hanem így szölt: — „Marad öt.“

Posta növendékek felvétele. A temesvári posta-és távirtda igazgatóság kerületében 30 posta-és távirtdanövendék vétetik fel, u. m. nagybeeskereki, pancsovai, szabadkai I sz. újvidéki I sz. és zombori posta-és távirtda hivatalokhoz két-két, a bajai, fehértemplomi, karánsebesi, kulai, lippai, lugosi nagy-kikindai, nagyszentmiklósi, palánkai, óbecsei, orsovai I sz. törökbecsei, verseczi, I sz. zentai és zombolyai kincstári — továbbá a bajmoki, cservinkai hódási és t-kubini nem kincstári posta-és távirtda hivatalokhoz. A posta-és távirtda növendékké való felvételért csak azon magyar honos ifjak pályázhatnak, a kik a magyar nyelvet szóban és írásban bírák, továbbá a középiskola IV-ik vagy ezzel egyenlő rangu más iskola megfelelő osztályát hazai tanintézetben sikerrel végezték, 14 évesnél nem fiatalabb és 16 évesnél nem idősebbek, az iskolai bevégezése és növendékké felvétel között azonban legfeljebb egy évi megszakítás lehet, mely esetben hitelesen igazolni kell, hogy ezen egy év alatt az illető hol tartozkodott és mivel foglalkozott. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal feldhetetlen magaviseletüket közzhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta-távirtda-távbeszélő szolgálatra testileg alkalmas voltukat is igazolni tartoznak. A felvételért saját kezűleg írt, ivenként egy koronás bélyeggel ellátott és a fentebb elősorolt feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvénnyel 1904 évi július hó végéig lehet folyamodni. A kérvény a temesvári posta-és távirtda igazgatósághoz címezve, azon posta-és távirtda hivatalnál nyújtandó be, hová a folyamodó növendékké felvételét óhajtja. A folyamodványokra a szülőknél illetve árváknál a gyámnak beleegyező nyilatkozata is reá vezetendő. A felvett növendék köteles a szolgálatot az értesítés kézhezvétele után legkésőbb október hó 1-én megkezdeni. A növendékek 18 éves életkoruk betöltéséig gyakorlati kiképzés alatt állanak; ezen kiképzés első felében semmi féle javadalmazásban nem részesülnek; az első év második felében azonban kincstári postatávirtdahivataloknál havi 15 korona, a második évben havi 30 korona, a harmadik évben havi 40 korona és a negyedik évben havi 50 korona napidij általányt kapnak. Nem kincstári posta-és távirtda hivataloknál a díjazás a növendék és postamester között szabad egyezkedés tárgya. Az oktatásért azonban a postamesternek nem szabad díjat szedni. A növendék 18 éves életkoruk betöltése után a posta-és távirtda igazgatóság székhelyen vizsgára bocsáttatnak s a vizsga sikeres letétele után kineveztetésükig kincstári postatávirtda hivataloknál napidíjas minőségben nyerneik alkalmazást.

A gőzgépközvetők és gőzközvetők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1904 évi július hó 10-én reggel 8 órakor a m. kir. államasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Jozsefváros Kültl-tér 2 sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Tejszövetkezeteink 1903-ban. Az elmúlt év végével a hazai tejszövetkezetek száma 517-re emelkedett. Az első ilyen szövetkezetek ezeltől mintegy 8 évvel kezdtek megalakulni. Tekintve a mai viszonyokat, a növekvés elég szépen mondható, noha sokkal erősebb is lehetne. 1902-1903-ra a gyarapodás 65 szövetkezet, 4106 tag, 13.793 tehén üzletész 9 millió liter tej és 2.2 millió korona bevétel. A fejlődéshez megvan ma már a szükséges alap, amelyet azonban elhanyagolnunk nem szabad. A tejszövetkezetek jó hatással vannak a tej rendes értékesítésén kívül, az állatállomány értékének a fokozására is. Ahol ilyen szövetkezet megalakult és jó vezetőik állnak az élén, ott a szarvasmarhatenyésztés is csakhamar föllendül: a gazdák igyekeznek jól tejelő értékes állatokat beszerezni, amelyek bőven meghozzák a befektést és a várható kamatokat. Ha a gazdaközönségünk mindenfelé megismeri a tejszövetkezetek hasznát, akkor hamarosan igen megnő az ország bevétele ezen a réven.

Ujtások a távirtdák új rend léptet életbe, amely a közönségre határozottan kedvező. Ezt a változást a következőkben ismertetjük. Az európai rendszerű forgalomban az alapidj megszűnt s a díjakat tisztán szavak száma után kell fizetni. A legkisebb díj azonban egy koronánál kevesebb nem lehet. A belöldi forgalomban a 60 filléres legkisebb díj megmarad. Görögországba, Máltába, Montenegróba és Rámániába, valamint Egyptomba és Amerikába olcsóbban lehet táviratozni. Ha valaki értesítést kíván arról, hogy táviratát kézbesítették, mátol kezdve tíz szó helyett csak öt szó díját kell megfizetnie. Igen előnyös intézkedés az is, hogy mátol kezdve azt is meg lehet küldeni, hogy a táviratot csak nappal kézbesítsék; éjjel hát nem riasztják fel sokszor ok nélkül is a halandókat.

A vételjelentés díját, ha a távirat nem kézbesíthető, visszaadják. A válaszóért fizetett díjat is visszafizetik, ha a válaszóadást nem teljesítik. Még fontosabb az, hogy máttól fogva a válaszóért fizetendő szószám nincs korlátozva, miut eddig, amikor csak harmincz szóért lehetett a válaszó előre megfizetni. Azt azonban, hogy hány szóért fizették meg a válaszó, a táviratban jelezni kell. Igen előnyös az az intézkedés is, amely díjtérítésre vonatkozik. Ha a távirat a címzetthez elferdítve érkezik, ha abból egy korona értékű szavakat kihagynak, a díjat megtérítik. Ezt teszik az esetben is, ha a távirat 12 óra alatt meg nem érkezik. Sürgős táviratnak 6 óra alatt muszáj kézhez jutni.

A színész művészete. Az utolsó évtized alatt az olasz színészet ismét uralkodó polcra jutott. Legkiválóbb nagyjai: Novelli, Sacconi, a nők közül pedig Duse asszony meghódították egész Európát, és ábrázoló művészetük mindenütt szinte mintaképpé lett. Nagyon fontos szolgálatot tesz hát a „Magyar Könyvtár” a mi színészetünknek is, midőn a modern olasz színjátszás legjobb kézikönyvét besorolja gyűjteményébe. „A színész művészeté”-nek szerzője Luigi Rasi, a flórenci állami színésziskola igazgatója akinek munkáját Radó Antal fordította le, sok helyütt a magyar színészetre vonatkozó megjegyzésekkel és a példákat is nagyobb részben a mi színházaink műsorából válogatva össze. Nem kérték tőlünk benne, hogy Rasi munkáját színészeink, színésziskoláink és műkedvelő-színészeink is örömmel fogják belőle meríteni, annál is inkább, mert ez a könyv egyenesen léhezgot pótol a színészet gyakorlati terén olyannyira szegény irodalmunkban. — Rasi könyvének kívül, mely a „M. K.” három számát tölti meg, az új sorozat még egy becses munkát tartalmaz: Várad Antal szedte össze legszebb legendáit egy „Legendák könyve” című füzetbe, mely főképp a szavaló ifjúság körében fog nagy elterjedést találni. — A „M. K.” egy-egy száma 30 fillér; az eddig megjelent 388 szám teljes jegyzékét ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés vagy a kiadóhivatal: Budapest, Andrásy-út 21.

Kubelik íkrel. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Kubelik Jant, a Debreczeni civissé vedlett világhírű hegedűművészt nem várt családi boldogság érte. Felesége, született Széll Marianna ugyanis Kolinban a héten két leánygyermeknek adott életet. Ugy a boldog mama, mint a két kis Kubelik-lány szokás szerint a körülményekhez képest jól érzik magukat.

Könyvtár a katonáknak. Rendkívül érdekes és következményekben igen fontos tervvel foglalkozik a honvédelmi miniszterium. Arról van szó, hogy a legénység részére olvasmány-tárt állítanak össze, a melyből a katona vonzó példák alakjában tanulhassa meg kötelességeit s kedvet merithessen a szolgálathoz. Ilyen, rendszeresen szerkesztett olvasmány-tár ezideig a külföldön sem volt még, s a honvédelmi miniszter érdeme, hogy belátva ez olvasmányok képző, művelő hatását, valamint, éppen honvédségünknek, annak fontosságát nemzeti szempontból, a füzetek kiadására elhatározó lépést tett. Mint a fővároshoz intézett átiratából értesülünk, a miniszter fölhitva Mendlik Alajos fővárosi tanárt, a kitűnő paedogógust és ideális lelkű író, akinek könyveit a honvédségi katona-iskolák már évek óta használják, hogy elfogadott terve alapján a kéziratokat nyújtsa be. Kijelentjük, hogy egy-két füzet már az őszre megjelenik.

Őszinte válasz. Egy kékharisnyás kisasszony megkérdezte egy alkalommal Alphonse Karr híres francia szatirikustól, szereti-e az irodalmilag működő nőket? — Nem, kisasszony, — szolt a szatirikus nyiltan, — mert az író asszony kettős bünt követ el: elsőbbsen szaporítja a könyveket, azután kevesbiti a háziasszonyok számát.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozatlan Ferencz József keserűvizet.

A helyihajó menetrendje. Az első cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság által Pancsova Belgrád-Zimony és Zimony-Belgrád Pancsova között fentartott helyihajó-közlekedés 1904. április 1-től szeptember végéig érvényes menetrendje a következő:

Pancsováról Belgrád-Zimonyba indulás délelőtt 3¹/₄ és 8¹/₂ órakor; délután: 2 órakor.

Zimony-Belgrádból Pancsovára indulás délelőtt: 6 és 11¹/₂ órakor; délután 7 órakor. — Vasár- és ünepnapokon Zimonyból az utolsó helyihajó nem 7, hanem este 8 órakor indul.

Különbfélek.

A világ minden részéből. A sör eredetileg német ital és csak Németországban készítették és fogyasztották. Ujabb az angolok átlag több sört isznak, mint a németek, akik között viszont aggasztóan elterjed a pálinkaivás.

Oroszországban nem kevesebb mint 110 nemzetiség van.

A londoni huspiacot legnagyobb részben tengerentúlról látják el és pedig olyképpen hogy a leölt szarvasmarhát, ürüt és sertést megfagyasztják és hűtőkészülékkel ellátott hajókon hozzák Angliába. A lefolyt 24 év alatt 58 milliónál több ilyen fagyasztott

állatstet szállítottak a tengeren át Londonda, ahol azért jó árt fizetnek.

A legrégebb szerelmes levelet a londoni British Muzeumban őrzik. A levelet 3500 év előtt írta agyagtáblára egy szerelmes ifju, aki leveleiben egy egyiptomi hercegnő kezét kérte meg.

Huszonég esztendő előtt a bevándorlás az Egyesült Államok területére 788 ezer főre rugott. Tíz évvel utóbb, a nagy ipari és pénzügyi pangás idejében, ez a szám egyharmadára csökkent, tavaly ismét fölment 857 ezerre. Az amerikai hatóságok ezt az újabb bevándorlást nem igen tartják kívánatosnak, mert míg 20 év előtt csaknem kizárólag földmivelők jöttek Amerikába, akik ott is földmivelésre adtak magukat és benépesítették a távol nyugat termékeny síkságait, addig a most beözönlő embertömeg leginkább mesterséget nem tudó és nagyjában csak napszámomunkára alkalmazható emberekből áll, akik a nagyvárosokban telepednek le és ott csak a nyomort szaporítják.

Ha óhítu orosz paraszt meghal, a kezébe papírost tesznek, amelyre a pap ráírja keresztnevét és egy imádságot a lelke üdvösségéért. A halottat aztán ezzel a papírral temetik el.

A köszönet legdrágábbán Dél-Afrikában mérik, a legolcsóbban pedig Kinában vesztegetik.

Hogy a pazarlás mekkora arányokat ölthet, azt egy Párisban nemrégiben megtartott bírósági tárgyalás élénken mutatta. A felek egyike egy fiatal lovaszt volt, akit a családja gondnokság alá akart helyezni pazarlás miatt. A bíró a gondnokságot el is rendelte, mert bebizonyult, hogy a fiatalember öt hónap alatt két millió frankot pazarolt el.

Vágány nélküli villamos vasút. A technikusokat régtől fogva foglalkoztatja már a vágány nélküli villamosvasutak eszméje. Rendes vasutak építése ugyanis, olyan helyekben, ahol a forgalom jelentéktelen, nem fizeti ki magát; azért valami olcsóbb forgalmi eszköz létesítése már nagyon aktuális kérdése a technikának. A kérdést Schieman Miksa drezdai mérnök oldotta meg a vágány nélküli elektromos vasút feltalálásával. amelynek szerkezeti részleteit igen ügyesen és olcsón dolgozta ki a feltaláló. Egymásután azóta épültek Németországban az ilyen vasutak, amelyekből ma már 150 kilométer van üzemben. Egy legutóbb nyílt meg a drezdai arsenal-schänkhübel-königswaldi vonalon. A munkavezeték a villamos vasutak szokásos szabványai szerint készült. Az áramszedő azonban eltért a rendes vasutaknál használtaktól, mivel teret kell engednie arra, hogy a villamos kocsi a rendes közúti kocsinak kitérhessen. A kocsi háromtengelyű. Ennek előnye, hogy a nagyobb tengelynyomást elkerülhetővé teszi és a kocsit könnyebben lehet kormányozni. Minden kocsin két motor van, amelyek a középső tengelyre vannak szerelve. A kocsiszekrény úgy van szerkesztve, hogy nyáron és télen, valamint személyes teherforgalomra egyaránt használható. Télen, ha nagy hó esik, a hajtott tengely kerekei teccés pátot kapnak és a hátulso kerekeket kiveszik és szántalpakat helyeznek a tengely alá. Szóval ez a vasut úgy van felszerelve, hogy mindenféle eshetőség készen találja. A menetdíj kilométerenkint 4 fillér, tehát a lehető legolcsóbb. Nagyon valószínű, hogy ez a praktikus közlekedési eszköz gyorsan hódítani fog Németország határain kívül is.

Házasságkötés telefon útján. New-York állam ban mult hétfőn 300 angol mértföldnyi távolságból telefonon át fűzött össze örök frigyre egy fiatal párt egy hipermodern lelkész. A lelkész és az esketés egyik tanuja Warrensburgban állt a telefon előtt, a jegyepár pedig a másik tanuval Buffalóban. Persze mindegyiknek a fülén rajta volt a „hallgató.” Az egész ceremónia nyolcz perczig tartott. A szokásos kérdésekre telefonon át adták meg a feleletet. Amikor letették a „hallgatót”, a fiatal pár annak rendje és módja szerint férj és feleség volt. Az esketésnek ezt a különös módját a fiatal pár állítólag kényelemszeretből, valójában azonban azzal a ravasz számítással választotta, hogy így az ő frigykötésükről az egész sajtó tudomást vesz.

Vadember. Jeromegában, a braziliai Sao Paulo tartomány egy kis városában nemrégiben egy teljesen vad embert fogtak el. Mint kis gyermekket tették

még ki az erdőbe. Kinézése nagyon is barátságos, teljesen állathoz hasonló, csak alakja emlékeztet emberre. Haja hosszú sörényt képez, szakállá sűrű és összekuszált, a körnök az ujjain valószínű karmok, lábai formátlan medvetalphoz hasonló, hangja valószínű állati ordítás. Francisco Henrique de Sonzo a neve s a környéken már régen ismerték a „bolond-Ferencz” néven, de mindig kerülte az embereket, marhákat és lovakat öl le, ezeknek forró vérért itta, s husukat nyersen ette meg. Mikor elfogták s néhány gyermek közeledett hozzá, utának kapott s kezei köze akarta őket kaparítani. Nem hiszik, hogy teljesen meg tudják szelidíteni ezt a szerencsétlent, s a társadalom hasznos tagjává nevelni.

Közgazdaság.

A buza termés.

Most már, amidőn a buza jó része le van aratva, a gazdák kezdenek tisztán látni. Az aratás keserű csalódot hozott.

5-6 héttel ezelőtt nagy hűhó volt főképpen a bürzén, hogy a buza mennyire megjavult az esősékek folytán, jó középtermés várható, 7-8 méteres termés.

Osodálatos, hogy a látszat egyes gazdákat is megcsalt. Abban az időben hánytá ki a buza a fejét. Ilyenkor a buza együtödével magasabb lesz és jóval sűrűbbnek látszik, mint az előtt.

Mintegy három hét előtt erős melegek jártak, néha számumszerű szelekkel, melyek következtében a buza rohamosan ért. A buza úgy összeesett, mint tavaszi szép napokra a hó. A levelek lehullottak, a növény összeszáradt, úgy, hogy a buza félannyinak látszott, mint zöld korában.

Ez persze csak látszat volt mert a buza nem veszett volt ki, a kalász is megmaradt, amennyi volt, legfeljebb a szemek szorultak meg. A buza maga megmaradt a maga meztelenségében, csak a disz, a kendőzés vedlett le róla. Nem lett kevesebb a buza, hanem öt héttel ezelőtt látszott többnek, mint amennyi tényleg volt. A tapasztalt gazdát azonban az akkori látszat nem csalhatta meg, mert hisz ezen metamorfózis minden évben előáll, csak azzal a különbséggel, hogy máskor a fogyás nem ily rohamos.

Az eddigi eredmény igen szomorú: 12-20 kereszt (14 kévés) az eredmény. Egy kereszt legfeljebb 25 kilót ad, ez tehát 3-5 méter mázsának felel meg. Vannak egyes helyek, ahol a kereszték száma nagyobb, ott azonban a szemben van hiba. Soka szorult szem és vansok helyen kötszőg is.

A zabot és tavaszi árpat is kezdi a hőség szürkíteni. Ezek is erővel érnek. Ennek a termés még gyengébb lesz. Őszi árpa és rozs még legjobban fizetnek aránylag.

Még szerencse, hogy a hőséget a folytonos szél mégis kissé enyhítette, mert különben az egész buza-termés köménymaghoz hasonló szorult szemből állt volna.

Megfoghatatlan az, hogy sok gazda, de főképpen a parasztság mily későn fog az aratáshoz. Pedig néha egy nap is sokat határoz. A parasztság csak akkor aratja a buzáját, ha a kalászok már lefelé görbülnek, pedig a buza akkor legpirosabb, legacélosabb, ha még kissé zölden vágják, mikor a szem még nem keményedett meg. 1902. évben történt meg velem hogy egy embermagasságu gyönyörű buzát vágattam, amely azonban még nem volt teljesen érett. Egy 70 esztendő körüli szerb paraszt megy arra és összetett kezekkel kért: „Uram, ha Istent ismer, ne vágasd le ezt a zöld buzát”. Igyekeztem megnyugtanni de sehogy sem sikerült, végre is keresztet vetve szomoruan távozott. Az akkor levágot buza 80 kilós piros lett, míg szomszédjaimé, akik később vágták le buzájukat, a beállott eső és későbbi meleg folytán sápadt, helylyel-közszorult lett.

Torontáli.

Hirdetések.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

A Széles-utczában fekvő, körülbelül 1 hold kiterjedésű

szőlőkertem

s ugyanott fekvő 2 lakóházam kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos

Schöpko Gyula,

Pancsova, Széles-utca 10. sz.

Minden gyógyszerárban kapható.
A háznál és utazáson nélkülözhetetlen szer

Thierry A. gyógyszerész Balsamja

általánosan elismerve és méltatva.

Legjobb hatással rossz emésztésnél s ennek mellék következményeinél, mint: felbőffésnél, gyomorégésnél, székszorulásnál, savképződésnél, teltség érzésnél, gyomorgörsnél, étvágyhiány, harag, gyulladáskor, gyengeség, felhővadásnál stb. stb.

Hatása györes-és fájdalomszüntető köbögésillapító, nyálkaoldó és tisztító. Legkisebb küldés posta útján 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 kor., díjmen-60 kis vagy 30 nagy üveg 15 kor. díjmentesen, netto.

Kicsinybeni eladás mellett a raktárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 duplaüveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli, forgalomra engedélyezett „Ich dien allein echt“ feliratú zöldszínű apáca-védjegyre.

Ezen készítmény utazása és forgalomba hozatala, úgyszintén ismételdása más, törvényesen meg nem engedett, tehát forgalomba hozatalra nem jogosított balsamoknak büntetőrendszáma alá sűjtatik.

Thierry A. gyógyszerész (százlevelű rózsá)

Centifolia-kenőcse

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, szívó, gyógyító halású, stb. Legkisebb postai küldés 2 tégely, bérmentve K. 3.60. A raktárakban, kicsinybeni eladásnál tégelyenként K. 1.20. Központi raktár Budapesten Török J. és Dr. Egger Leo és J. gyógyszerárakban, továbbá Vértés gyógyszerésznél Lugoson. Direkt rendelésnél „An die Schutzegel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn“ címzés használandó.

Ha az összeg előre beküldetik, egy nappal előbb eszközölhető a küldés, mint utánvét mellett, s az utánvételezési pótdíj is elesik, miért is ajánlatos az összeget előre beküldeni s az utalvány szelvényén a megrendelést eszközölni, a lakezimmek pontos feltüntetésével.

A Franklin-Társulat kiadása.

A Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművei

ötödik sorozata most jelent meg s így most már 25 kötet került ki a magyar remekíróknak eme leggondosabb és legdíszesebb kiadásából.

A mostani ötödik sorozat különösen értékes. Ebben jelentek meg Pázmány Péter válogatott munkái is. Ezt a kötetet jeles tudósunk, Fraknói Vilmos oly bevezetéssel látta el, mely Pázmány Péter életét és munkásságát vázolja és méltatja, s egyúttal a XVII. század irodalmáról, az akkori magyar társadalmi- és közviszonyokról érdekes esszét is nyújt.

Ugyancsak ez a sorozat Bajza József három évtizedre menő munkásságának legjavát is beleilleszti a magyar remekírók közé. E kötetet Badics Ferenc válogatta össze és látta el nagybecsű előszóval.

E két kötetet kívül megjelent még az V-ik sorozatban Vörösmarty V. kötet Arany János III. kötet és Szigligeti II. kötet.

A már előbb megjelent négy sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte Zoltvány Irén.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.

Kazinczy Ferenc műveiből. Sajtó alá rendezte Váczy János.

Kisfaludy Sándor munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte Heinrich Gusztáv.

Kolcsey Ferenc munkái. Sajtó alá rendezte Angyal Dávid.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferenc.

Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte Erdélyi Pál.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte Koroda Pál.

Gróf Széchenyi István munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte Berzeviczy Albert.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte Bayer József.

Tompa Mihály munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Vajda József kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte Endrődi Sándor.

Vörösmarty Mihály munkái I., II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítőjeként megjelent Shakspeare összes művei hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapják.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

(Budapest IV., Egyetem-u. 4.)

WITTIGSCHLAGER C.

KITÜNTETVE:
Budapest 1885. ezüst érem.
1896. elismerő oklevél.

KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE

KITÜNTETVE:
Temesvár 1891. ezüst érem.
Páris 1900. bronz érem.

Pancsován, Gromon-utca 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

könyvnyomdai munkákat,

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brosurákat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözvényeket, árjegyzékeket,

eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat,

gyászjelentéseket, gabonavásárlási szelvényeket, látogató-, czim- és ajánlási-kártyákat,

ezimmel és ezéggel ellátott levélpapírokat és kenderborítékokat stb. stb.

izléses, tiszta és szép kivitelben

a lehető legolcsóbb áron.

Mindennemű könyvkötészeti munkák csinos kivitelben. jutányos árak mellett végeztenek.